

Je hond over water, commando 'vooruit' of 'over'?

Trainen van je jachthond bestaat grotendeels uit het hem leren dat wanneer jij een bepaalde klank (commando) in woord, fluittoon of handgebaar laat horen of zien dat hij daar een bepaalde actie bij toont. Er is weinig discussie over de gebruikte commando's, de gebruikte klank mag per trainer soms anders zijn, bijvoorbeeld voet/naast of vooruit/back maar de verwachte actie van een hond is bij deze beide voorbeelden wel hetzelfde. Waar de meningen echter wel sterk uiteen over kunnen lopen is het welke klank er voor het over water zwemmen gebruikt moet worden en welke actie de hond bij deze klank moet laten zien.

Shaping en chaining

Wanneer we onze hond trainen voor de jacht leren we hem allerlei commando's aan. We gebruiken hiervoor in eerste instantie 'enkelvoudige' commando's, dit zijn commando's waar één actie bij hoort. Zo'n commando, bijvoorbeeld 'zit', gaan we 'shapen', in kleine stapjes de acties van de hond bevestigen en daarbij de norm steeds hoger stellen. We weten allemaal dat de actie 'Zit' vragen aan een pup terwijl de voerbak (hij

heeft toch al honger) op het aanrecht op hem staat te wachten in de keuken, waar totaal geen andere prikkels zijn, een hogere actiebereidheid geeft dan wanneer hij buiten op het heerlijk ruikende maar zeiknatte gras tussen allemaal andere puppen staat. We 'shapen' net zolang totdat de hond het commando 'Zit' onder alle omstandigheden laat zien en deze actie ook blijft laten zien tot er een ander commando volgt.

Wanneer we de hond via shaping allerlei enkelvoudige handelingen hebben aangeleerd gaan we 'chainen'. We koppelen de losse handelingen die we hem hebben geleerd aan elkaar totdat het uiteindelijk één handeling wordt. Het

commando apport is een koppeling van vele losse handelingen, we leren de hond dat hij bij die ene klank 'Apport' misschien wel tien losse handelingen in één keer uit moet gaan voeren.

Wanneer het nodig is geven we als ondersteuning nog weleens eens een enkelvoudig commando mee wanneer de hond een gechainde oefening uitvoert. Hoewel hij bij die ene klank apport de hele reeks behoort uit te voeren kunnen we toch nog weleens 'Vast' roepen wanneer hij wat loopt te twijfelen bij een stuk wild of we geven we hem 'kom voor' wanneer hij uit het water komt en we bang zijn dat hij wellicht wil gaan schudden voordat hij het apport heeft afgegeven. De enkelvoudige commando's gaan als ondersteuning dienen, als hulp wanneer het de hond niet lukt om alle handelingen in één keer aan elkaar te koppelen.

Over

'Over' mag je zien als een enkelvoudig commando en wel van de ene kant naar de andere kant van het water zwemmen. Voordat dit commando volledig geshaped is, ben je wel even verder. Hoewel de actie die we van onze hond verwachten steeds hetzelfde is (van de ene kant naar de andere kant van het water zwemmen), maken de omstandigheden waaronder hij dit moet uitvoeren tot een moeilijk commando om aan te leren.

Met name de te nemen waterkant en de breedte van het water moet langzaam in moeilijkheidsgraad

worden opgevoerd. Naast deze omstandigheden gaan we de hond ook leren dat hij alleen op de klank 'Over' naar de overkant moet zwemmen zonder dat hij een dummie heeft zien vallen, het 'blind' overzwemmen. Ook dit bouwen we weer op, van zichtbaar naar semi blind tot blind.

Wanneer je je hond het commando 'Over' aanleert, bestaat er uiteindelijk (de handhavingsfase) in zijn beleving geen enkele twijfel meer over het feit dat deze klank water aannemen en naar de overkant zwemmen betekent. Net zoals bijvoorbeeld het commando 'Vast' kan 'Over' een ondersteunend commando bij bijvoorbeeld het commando 'Vooruit' of 'Apport' worden.

Vooruit

Het commando 'Vooruit' is samen met het rechts en links het moeilijkste commando om aan te leren, 'Vooruit' begrijpelijk voor je hond maken is werken op universitair niveau. Het is goed mogelijk om 'Over' bij een vrij jonge hond tot de handhavingsfase te brengen, de hond heeft geleerd zijn nieuw opgedane vaardigheid in verschillende situaties en omstandigheden toe te passen en op te nemen in zijn dagelijkse leefpatroon. In het geval van 'Over' zal hij, zelfs al staat hij niet meer dicht bij de waterkant, bij het horen van dit commando water op gaan zoeken om vervolgens naar de overkant te zwemmen.

Het commando 'Vooruit' op jonge leeftijd in de handhavingsfase krijgen is bijkans onmogelijk, misschien alleen haalbaar voor zeer ervaren voorjagers met talentvolle honden maar die zijn wellicht op één hand te tellen.

We kennen misschien allemaal wel de filmpjes op social media waar een jonge hond getoond wordt die al een vooruit kan lopen van wel 150 meter.... wauw!....alleen loopt hij die vooruit op een bospad....laat dezelfde voorjager deze klank 'Vooruit' aan zijn hond horen op een (simpel) grasveld blijkt de hond nog geen 20 meter in een rechte lijn te kunnen lopen....

Het is dus nogal een opgave die klank vooruit onder allerlei omstandigheden aan te leren, bijvoorbeeld op een pad, op een veld, met een klein greppeltje of een pad ertussen, sturen vanaf het gras met daarna een stukje dekking en dan weer gras, bedenk het maar en de hond moet rechtdoor blijven lopen....

Owja en dan natuurlijk ook nog wanneer er water of misschien wel meerdere waterpartijen tussen het vertrekpunt en de locatie van de dummie liggen... Naast het vooruit hebben we ook nog het rechts en links, we zijn dus nog wel even bezig voordat dit allemaal bevestigd is.

Vooruit, recht en links zijn commando's die zeer veel intensieve, opbouwende

arbeid vergen, veranderen we de omstandigheden blijkt het commando bijna vanaf het allereerste begin weer opgebouwd te moeten worden. Nogmaals: scholing op UNIVERSITAIR niveau!!

Over of vooruit?

Juist het feit dat de hond meerdere waterpartijen aan moeten kunnen nemen wanneer hij uit zicht is en dus niet meer het water over 'gecommandeerd' kan worden met het commando 'Over' blijkt de belangrijkste motivatie van de 'tegenstanders' van het aanleren van dit commando te zijn.

Op deze manier je standpunt motiveren, betekent hetzelfde wanneer je zou zeggen dat het commando 'Vast' aanleren zinloos is omdat dit zou betekenen dat de hond in de dekking, uit zicht, boven een dummie staat te wachten totdat hij het commando 'Vast' hoort. Maar dat doet hij niet omdat we hem hebben geleerd dat er een hele reeks, waaronder het vastpakken van de dummie, bij het eerder gegeven commando 'Zoek apport' hoort....chaining!

In eerste instantie zou je kunnen stellen dat het niet uitmaakt of je nu een 'Over' of een 'Vooruit' aan je hond laat horen wanneer je bij de waterkant staat en je wilt dat hij overzwemt. Bij de klank 'Over' hebben we hem geleerd dat hij naar de overkant moet zwemmen en daar aangekomen hoort hij, bij bijvoorbeeld het onderdeel H van de SJP-B proef, 'zoek apport' en we doen met het commando 'Vooruit' precies hetzelfde. Alleen bedoelen we bij de klank 'Over' naar de overkant zwemmen en bij de klank 'Vooruit' een rechte lijn lopen/zwemmen totdat je een volgend commando hoort ongeacht onder welke omstandigheden, in dit geval dus water.

Dat er wel degelijk een verschil is tussen beide commando's wordt duidelijk wanneer je een MAP of een (O)WT gaat lopen. Breng je je hond uit op deze proeven zonder dat je het commando 'Over' hebt aangeleerd moet je ineens universitair geschoold werk laten zien op een MAP B of novice/B1/B2 (O)WT. Een niveau wat de hond helemaal nog niet aankan en wat ook nog niet nodig is op dit niveau proeven.

Training over water

Een hond van afstand kunnen dirigeren met daartussen de hindernis water past op een MAP A of Open Klasse. Met andere woorden : we maken het ons zelf en de hond onnodig moeilijk als we het commando 'Over' weglaten in de chaining van het commando 'Vooruit'.

Voorbeeld

Onderstaand voorbeeld zou goed een MAP B, Noviceproef of praktijksituatie kunnen zijn die uitgevoerd moet kunnen worden door een hond die de onderdelen van het SJP-B diploma goed beheerst maar nog niet voldoende dirigeerbaar is. Een dubbel apport bestaande uit een markeer (onderdeel G) en een blinde over water (onderdeel H):

Je staat 30 meter van de waterkant. Vanaf waar jij staat wordt er in een schuine lijn van zo'n 45 graden bij het water geschoten en valt er, zichtbaar voor de hond, een stuk wild in de brede rietkraag bij het water. Wanneer dit stuk binnen is moet de hond een verloren stuk wild, wat aan de overkant van het water, ongeveer ter hoogte van het markeerapport ligt binnen brengen. Wanneer de hond in de rietkraag is verdwenen zie je hem pas weer als hij aan de overkant van het water is.

Uitvoering wanneer de hond het commando 'Over' begrijpt:

Het eerste markeerapport kan door de hond begrepen worden door de informatie 'Apport' mee te krijgen. Voor het tweede apport krijgt de hond eerst het commando 'Vooruit', aangezien deze vooruit leidt naar een eerdere valplek, wat een enorme steun is, zal het niet al te moeilijk zijn de hond wederom naar de rietkraag te krijgen.

Of de hond nu wel of niet uit zicht is, met andere woorden of hij nu wel of niet in de rietkraag is verdwenen (wel of geen zichtbaar contact) moet het laten horen van de klank 'Over' hem vertellen dat hij naar de overkant van het water moet zwemmen. Daar aangekomen is het waarschijnlijk niet meer nodig hem de opdracht 'zoek apport' mee te geven, de klank 'Over' is reeds gekoppeld met een verloren zoek nadat de hond aan de overkant van het water is, maar misschien wel dus als het nodig

blijkt geeft de voorjager de hond nog het commando 'zoek apport' mee.

Uitvoering wanneer de hond het commando 'Over' niet begrijpt:

Het eerste markeerapport kan door de hond begrepen worden door de informatie 'Apport' mee te krijgen. Voor het tweede apport krijgt de hond eerst het commando vooruit, aangezien deze vooruit leidt naar een eerdere valplek, wat een enorme steun is, zal het niet al te moeilijk zijn de hond wederom naar de rietkraag te krijgen.

Echter in tegenstelling tot de voorgaande manier van voorjagen moet de hond nu zijn commando 'Vooruit' handhaven. Hij moet over de valplek van het eerste stuk lopen (moeilijk!) en zijn gegeven lijn door het riet en over het water blijven vervolgen. Aangezien hij niet meer

zichtbaar is kan er geen contact meer plaatsvinden, het is namelijk afhankelijk van zijn positie of hij eventueel nog een rechts, links of vooruit moet meekrijgen, als ondersteuning, en die positie van de hond weet zijn voorjager niet.

Handhaaft hij perfect zijn commando 'Vooruit' zal hij ook schuin overzwemmen en komt hij ver van het verloren stuk uit het water. Echter een hond die zo goed dirigeerbaar is zal wanneer de aan de overkant meegegeven verloren zoek niet lukt ook nog wel gedirigeerd kunnen worden naar het zoekgebied.

Een snellere manier voor de perfect dirigeerbare hond zal zijn een vooruit tot de rietkraag, voor de rietkraag afstoppen en dan een zijwaartse lijn waar dus een rietkraag en water tussen zit maar dat maakt de hond niet meer

uit, tot hij de overkant van het water is, alwaar de hond een zoek apport of zoekfluitsignaal mee krijgt. Deze heeft hij wel nodig anders zou hij immers zijn zijwaartse lijn voortzetten, zo goed dirigeerbaar is hij

Is de hond echter helemaal nog niet zo goed dirigeerbaar zullen de eerste problemen waarschijnlijk al in de rietkraag ontstaan. Misschien heeft hij tijdens zijn dirigeertraining wel de opbouw meegekregen dat er een blind apport ligt op de plaats waar eerder een markeer is gevallen.....en leeft bij hem dus de overtuiging dat het tweede apport ook in de rietkraag moet liggen. Verder dirigeren lukt dan niet meer want hij is immers niet zichtbaar. Dit houdt dus in dat de voorjager moet proberen de hond uit de rietkraag te fluiten en wanneer hij weer zichtbaar is op de zitfluit voor de rietkraag moet zetten.

Wanneer dat gelukt is kunnen we het niet af met een "vooruit" aangezien onze positie ten opzichte van de hond

een schuine lijn betreft. We zullen hem dus een zijwaartse lijn moeten geven in de hoop dat hij deze wel aanneemt. Aangezien hij zijn 'Vooruit', waar naar alle waarschijnlijkheid tot nu toe meer trainingsarbeid in heeft gezeten, ook al niet gehandhaafd heeft, is de kans klein dat hij dit met een zijwaartse rechte lijn, met daartussen de rietkraag en water, wel doet.

En zo wordt een over water onder deze omstandigheden ineens een moeilijke tot onmogelijke opgave wanneer we een nog onvoldoende dirigeerbare hond hebben.

We hebben het ons zelf veel moeilijker gemaakt dan nodig en daarnaast enorm gerommeld in onze opbouw van het lopen van rechte en zijwaartse lijnen want wat de hond liet zien leek helemaal nergens meer op en ondertussen heeft de hond wel van zijn acties geleerd, zaken geleerd die we hem helemaal niet willen leren.

Conclusie

Het mag de lezer ondertussen duidelijk zijn dat ik me onder de trainers schaar die de hond het commando 'Over' aanleren. 'Over', een commando wat later in de training een onderdeel wordt van een lange reeks handelingen, het chainen, zonder dat de klank nog uitgesproken hoeft te worden, bijvoorbeeld als onderdeel van het commando 'Vooruit'. Net zoals 'Vast' later een onuitgesproken onderdeel wordt van het commando 'Apport' en 'Zit' van het commando 'kom voor'. 'Over', een commando wat in lastige of onduidelijke situaties de hond duidelijkheid en ondersteuning verschaft in zijn uit te voeren opdrachten. Het opleiden van een jachthond tot een uiteindelijk goed dirigeerbare hond vraagt heel veel van het dier, laten we het duidelijk, zo begrijpelijk mogelijk en eerlijk houden!

Tekst: Jantine Veldhuyzen

www.jachthondenschooldekust.nl

Foto's: De Jachthond

